

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

สุพิศตรา พรหมกุล*, สุรัสวดี พนมแก่น^a, วัชราวรรณ วงศ์เครือศรี**,
เสาวลักษณ์ ขาญกัน*, สรัญญา เปล่งกระโทก*, ทรงสุดา หมั่นไรสง*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองและเด็ก จำนวน 180 คน และครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual: DSPM) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย

ผลการศึกษา พบว่า เพศชาย จำนวน 98 คน (ร้อยละ 54.40) เพศหญิง จำนวน 82 คน (ร้อยละ 45.60) โดยพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กสงสัยล่าช้า จำนวน 77 คน (ร้อยละ 42.78) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้าได้แก่ ปัจจัยด้านเด็ก คือ การอาศัยอยู่กับพ่อแม่ (OR=1.079, p=0.034) ปัจจัยด้านผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก คือ ให้เด็กวาดภาพระบายสี (OR=3.045, p=0.004) ปัจจัยด้านครู คือ อายุ (OR=0.701, p=0.034) และพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการ ได้แก่ ให้เด็กวาดรูประบายสี (OR=0.190, p=0.024) และให้เด็กแยกรูปทรงเลขาคณิต (OR=19.269, p=0.020)

คำสำคัญ: พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก; พัฒนาการล่าช้า; เด็กปฐมวัย; ปัจจัยที่มีอิทธิพล

* อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^a Corresponding author: สุรัสวดี พนมแก่น Email: Suratsawadee.p@bcnkk.ac.th

รับบทความ: 9 มี.ค. 68; รับบทความแก้ไข: 21 มี.ค. 68; ตอรับตีพิมพ์: 21 มี.ค. 68; ตีพิมพ์ออนไลน์: 17 พ.ค. 68

Influencing Factors of Fine Motor Developmental Delay in Children Aged 3-5 Years at Child Development Centers in Mueang District, Khon Kaen Province

Supittra Prommakool^{*}, Suratsawadee Panomkaen^{*a},
Watcharawan Wongkruasorn^{**}, Saowalak Chankan^{*},
Saranya Plengkratoke^{*}, Songsuda Muenthaisong^{*}

Abstract

This survey study examined factors influencing fine motor developmental delay in children aged 3-5 years at child development centers in Mueang district, Khon Kaen province. Samples were 180 parents and children, along with 15 teachers. Data were collected using a general information questionnaire, a developmental promotion questionnaire, and the Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM). Statistical analyses included frequencies, percentages, means, standard deviations, and simple logistic regression analyses.

Results showed that there were 98 boys (54.40%) and 82 girls (45.60%). A total of 77 children (42.78%) were suspected of having delayed fine motor development. Factors influencing fine motor developmental delay included child-related factors, such as living with parents (OR=1.079, $p=0.034$); parental factors, particularly behaviors promoting development, such as engaging children in drawing and coloring activities (OR=3.045, $p=0.004$); and teacher-related factors, including age (OR=0.701, $p=0.034$). Additionally, teacher behaviors that promoted development, such as encouraging children to draw, color, and differentiate geometric shapes, were also significant (OR=19.269, $p=0.020$).

Keywords: Fine motor development; Developmental delay; Early childhood;
Influencing factors

^{*} Nursing Instructor, Boromarajonani College of Nursing, Khon Kaen, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

^{**} Nursing Instructor, Faculty of Nursing, Mahasarakham University

^a Corresponding author: Suratsawadee Panomkaen Email: Suratsawadee.p@bcnkk.ac.th

Received: Mar. 9, 25; Revised: Mar. 21, 25; Accepted: Mar. 21, 25; Published Online: May 17, 25

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 3-5 ปี ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญอย่างยิ่งที่มีการพัฒนาทั้งทางร่างกายและสมอง การส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กในอนาคต สถิติขององค์กรอนามัยโลก พบว่า ร้อยละ 15-20 ของเด็กทั่วโลกมีพัฒนาการที่ผิดปกติ และจากการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ใน 4 มีปัญหาพัฒนาการล่าช้าระดับปานกลางถึงรุนแรง⁽¹⁾ ส่วนในประเทศไทยจากข้อมูลของกรมส่งเสริมและพัฒนาเด็กแห่งชาติ พบว่าเด็กที่พัฒนาการล่าช้าในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีสัดส่วนเด็กที่มีพัฒนาการที่ต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายถึง 10% ของเด็กทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นจำนวน 1,074,863 คน หรือประมาณ 20.57% ของเด็กทั้งหมดในประเทศไทย⁽²⁾ ผลการศึกษาพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตสุขภาพที่ 7 พบว่า เด็กมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 56.8 โดยมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านการใช้ภาษามากที่สุดร้อยละ 11 รองลงมาคือ ด้านการเข้าใจภาษา ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านการเคลื่อนไหว และด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม ร้อยละ 9.0, 7.1, 6.0 และ 3.3 ตามลำดับ⁽³⁾ จากสถิติและข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมตามช่วงวัย

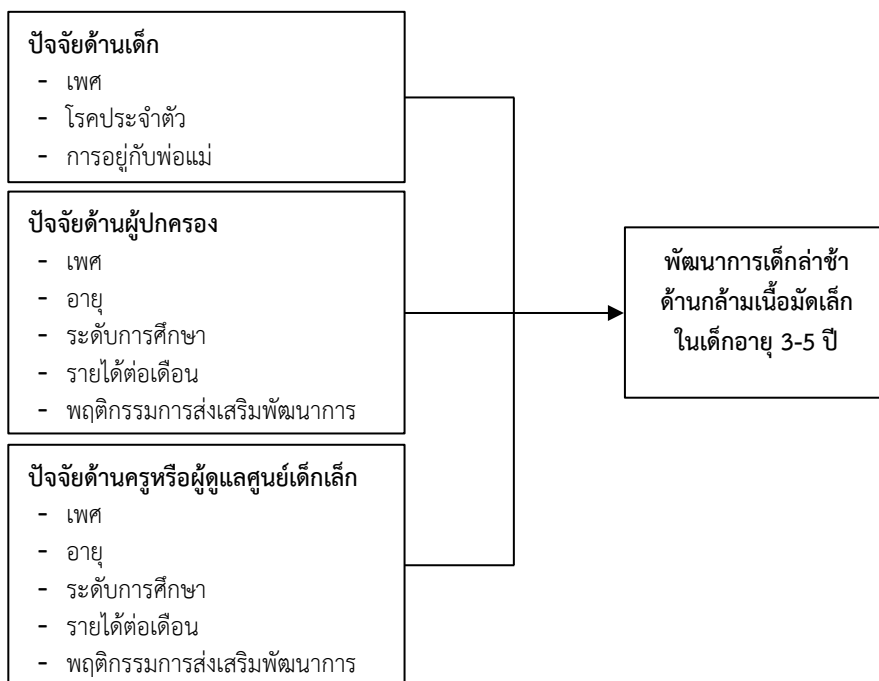
พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เติบโตตามวัยอย่างเหมาะสม โดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กผ่านการเล่นซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การสอนเรื่องขนาด รูปร่างและสีของสิ่งต่างๆ ฝึกทักษะให้เด็กช่วยทำงานบ้านง่ายๆ ชวนเด็กวาดรูปและเล่าถึงสิ่งที่วาด ตั้งคำถามกับเด็กเพื่อต่อยอดจินตนาการเด็ก สอนให้เด็กรู้จักแบ่งปัน เก็บของเล่นเข้าที่ เป็นต้น นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการด้วยการสนทนากับเด็กยังเป็นการกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาทั้งการเข้าใจและการสื่อสาร โดยการพูดคุย ร้องเพลง และอ่านนิทานให้เด็กฟังประจำ ซึ่งการตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้คิดและคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องที่เล่า จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางสติปัญญาและการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถปรับตัวในสังคม และมีทักษะ EF (Executive function) ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการช่วยให้เด็กเรียนรู้ มีความสามารถในการจัดการกับปัญหา การตัดสินใจ และการควบคุมพฤติกรรม ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาและการใช้ชีวิตในระยะยาว⁽⁴⁾

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กพบว่าปัจจัยหลายประการที่มีผลกระทบต่อเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้านดังนี้คือ ปัจจัยทางด้านพันธุกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อระดับสติปัญญาและบุคลิกภาพของบุคคลมากถึงร้อยละ 50 ปัจจัยทางด้านมารดา ประกอบด้วย อายุของมารดา สุขภาพและภาวะโภชนาการของมารดาในช่วงตั้งครรภ์ ระดับการศึกษาของมารดา และภาวะแทรกซ้อนระหว่างการจัดตั้งครรภ์ การคลอดและหลังคลอด ปัจจัยทางด้านเด็ก เช่น เพศของเด็ก อายุของเด็ก การคลอดก่อนกำหนด โรคประจำตัวของเด็ก ปัจจัยทางด้านผู้ดูแล ได้แก่ พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ดูแล รายได้ของครอบครัว โรคประจำตัวของผู้ดูแล การเล่นกับเด็กที่ไม่มีคุณภาพ การให้ความรัก ความอบอุ่น และการเอาใจใส่จากผู้ดูแล จะส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามวัยอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามหากการเลี้ยงดูมีความเข้มงวดเกินไป หรือการบังคับให้เด็กทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กเกิดมีพัฒนาการที่ล่าช้าได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางสังคมและ

สิ่งแวดล้อม เช่น การใช้สื่อหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มากเกินไปของเด็ก การพักผ่อนไม่เพียงพอ ก็มีส่วนทำให้เกิดพัฒนาการล่าช้าโดยเฉพาะในด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานงานระหว่างประสาทสัมผัส และการใช้ภาษา และจากการที่ผู้วิจัยได้พานักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการตรวจพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual: DSPM) พบว่าเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ร้อยละ 14.29 ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นว่าเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของ Pender's Health Promotion Model ในการศึกษาของ ชูลีกร ด่านยุทธศิลป์⁽⁵⁾ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ 1) ลักษณะเฉพาะและประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งรวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมในอดีตที่มีผลต่อการกระทำในอนาคต 2) อารมณ์และความคิดเฉพาะกับพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมสุขภาพ และ 3) ผลลัพธ์เชิงพฤติกรรม ที่เป็นผลลัพธ์จากการตัดสินใจและการปฏิบัติเพื่อสร้างสุขภาพที่ดี โดยการศึกษาครั้งนี้นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแล ในการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยการบูรณาการแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเข้ากับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการดูแลในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่ดีและป้องกันปัญหาการมีพัฒนาการล่าช้าในเด็ก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำถามการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ เด็กอายุ 3-5 ปี ผู้ปกครองเด็ก และครูหรือผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 10 ศูนย์

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาคำนวณโดยใช้สูตรของ Thorndike⁽⁶⁾ ประกอบด้วยเด็กอายุ 3-5 ปีและผู้ปกครองเด็ก จำนวน 180 คน และครูหรือผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ให้การดูแลเด็ก จำนวน 15 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อเลือกศูนย์เด็กเล็กของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่ม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกพันโง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบึงเนียม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแดงใหญ่ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัว หลังจากนั้นทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามระดับชั้นเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กแต่ละศูนย์ให้ได้สัดส่วนกันดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกพันโง 36 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่ม 36 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแดงใหญ่ 36 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัว 36 คน และศูนย์เด็กเล็กบ้านบึงเนียม 36 คน หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยสุ่มหยิบฉลากห้องแบบไม่ใส่คืน เพื่อคัดเลือกห้องของเด็ก หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยสุ่มหยิบฉลากเลขที่ของเด็กเป็นคู่และคี่แบบใส่คืน เพื่อคัดเลือกรายชื่อเด็กกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการจะทำการสุ่มจนครบตามจำนวน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ของครูและผู้ดูแลศูนย์เด็ก ศูนย์ละ 3 คน เกณฑ์ในการคัดออก คือ เด็กที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือมีอาการเจ็บป่วยในระหว่างที่มีการตรวจพัฒนาการ และผู้ปกครองไม่ยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านเด็ก ได้แก่ เพศ โรคประจำตัว และการอยู่กับพ่อแม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และ พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ปกครองด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก จำนวน 7 ข้อ การประเมินพฤติกรรมมีระดับค่าคะแนน 4 ระดับ โดยการแบ่งช่วงค่าคะแนนดังนี้ 1.00-1.75 ไม่ทำ 1.76-2.50 ทำน้อย (ทำ 1-2 วัน/สัปดาห์) 2.51-3.25 ทำบ่อย (ทำ 3-4 วัน/สัปดาห์) และ 3.26-4.00 ทำบ่อยที่สุด (ทำมากกว่า 5 วัน/สัปดาห์)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านครูหรือผู้ดูแลเด็กของศูนย์เด็กเล็ก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือน และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ปกครองด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก จำนวน 5 ข้อ การประเมินพฤติกรรมมีระดับค่าคะแนน 4 ระดับ โดยการแบ่งช่วงค่าคะแนนดังนี้ 1.00-1.75 ไม่ทำ 1.76-2.50 ทำน้อย (ทำ 1-2 วัน/สัปดาห์) 2.51-3.25 ทำบ่อย (ทำ 3-4 วัน/สัปดาห์) และ 3.26-4.00 ทำบ่อย ที่สุด (ทำมากกว่า 5 วัน/สัปดาห์)

ส่วนที่ 4 คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual: DSPM)⁽⁷⁾ มีค่า Sensitivity=96.04% และ Specificity=64.67%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหาความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.82

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านเด็ก ปัจจัยด้านผู้ปกครอง และข้อมูลปัจจัยด้านครู หรือผู้ดูแลศูนย์เด็กเล็กด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ด้วยสถิติ ถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย (Simple logistic regression analysis)

การพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัคร การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ใบรับรองที่ BCNKK-15-2023 ลงวันที่ 19 กันยายน 2566 โดยผู้วิจัยได้ชี้แจง วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดการพิทักษ์สิทธิให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย และลงลายมือชื่อใบยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย โดยเด็กที่เข้าร่วมจะให้ผู้ปกครองลงลายมือชื่อใบยินยอม ในการเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบ สำหรับข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านเด็ก

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 180 คน เพศชาย จำนวน 98 คน (ร้อยละ 54.40) เพศหญิง จำนวน 82 คน (ร้อยละ 45.60) อายุเฉลี่ย 3.78 ปี (SD=0.62) ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 163 คน (ร้อยละ 90.60) มีโรคประจำตัว จำนวน 17 คน (ร้อยละ 9.40) อยู่กับพ่อแม่ จำนวน 111 คน (ร้อยละ 61.70) อยู่กับพ่อ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 3.90) อยู่กับแม่ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 15.00) ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ จำนวน 35 คน (ร้อยละ 19.40)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยด้านเด็ก (n=180)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	98	54.40
หญิง	82	45.60
อายุ (Mean=3.78, SD=0.62)		
3 ปี	64	35.60
4 ปี	90	50.00
5 ปี	26	14.40
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	163	90.60
มีโรคประจำตัว	17	9.40
การอยู่อาศัย		
อยู่กับพ่อแม่	111	61.70
อยู่กับพ่อ	7	3.90
อยู่กับแม่	27	15.00
ไม่ได้อยู่ร่วมกับพ่อแม่	35	19.40

ปัจจัยด้านผู้ปกครอง

การศึกษาปัจจัยด้านผู้ปกครอง พบว่า เพศชาย จำนวน 38 คน (ร้อยละ 21.10) เพศหญิง จำนวน 142 คน (ร้อยละ 78.90) อายุเฉลี่ย 38.22 ปี (SD=12.12) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ มัธยมศึกษา จำนวน 64 คน (ร้อยละ 35.56) รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยด้านผู้ปกครอง (n=180)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	38	21.10
หญิง	142	78.90
อายุ (Mean=38.22, SD=12.12)		
19-29 ปี	50	27.78
30-44 ปี	80	44.44
45-59 ปี	36	20.00
60-74 ปี	13	7.22
75 ปีขึ้นไป	1	0.56

ตารางที่ 2 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยด้านผู้ปกครอง (n=180)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถมศึกษา	37	20.55
มัธยมศึกษา	64	35.56
ปวช./ปวส.	52	28.89
ปริญญาตรี	24	13.33
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.67
รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง (Max=84,000, Min=1,200)		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	118	65.56
15,001-20,000 บาท	31	17.22
20,001-25,000 บาท	6	3.33
25,001-30,000 บาท	14	7.78
30,001-35,000 บาท	6	3.33
35,001 บาทขึ้นไป	5	2.78

พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ปกครอง

จากการศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมที่ทำบ่อยที่สุด ลำดับแรก คือ ให้เด็กวาดภาพระบายสี ($\bar{X}=2.94$, $SD=0.781$) รองลงมา ให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม สีเหลี่ยม รูปคน เป็นต้น และ ให้เด็กแยกรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สีเหลี่ยม วงกลม ($\bar{X}=2.62$, $SD=0.961$) และทำน้อยที่สุด ลำดับสุดท้าย คือ ฝึกระวัง และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยใช้คู่มือเล่มสีขาว/สีเขียว (คู่มือฝึกระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM/DAIM) ($\bar{X}=1.98$, $SD=1.126$)

ตารางที่ 3 พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็กของผู้ปกครอง

รายการ	Mean	SD	การแปลผล
1. ให้เด็กวาดภาพระบายสี	2.94	0.781	ทำบ่อย
2. ให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม สีเหลี่ยม รูปคน เป็นต้น	2.62	0.961	ทำบ่อย
3. ให้เด็กแยกรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สีเหลี่ยม วงกลม เป็นต้น	2.62	0.961	ทำบ่อย
4. ส่งเสริมเด็กในการต่อภาพจิกซอร์อย่างง่าย ๆ เช่น รูปภาพคนสามส่วน รูปภาพทิวทัศน์ต่าง ๆ เป็นต้น	2.17	0.932	ทำน้อย
5. ส่งเสริมการให้เด็กได้ใช้กรรไกรตัดกระดาษ	2.04	0.979	ทำน้อย
6. ฝึกระวัง และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยใช้สมุดสีชมพู (สมุดบันทึก สุขภาพแม่และเด็ก)	2.58	1.185	ทำบ่อย
7. ฝึกระวัง และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยใช้คู่มือเล่มสีขาว/สีเขียว (คู่มือ ฝึกระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM/DAIM)	1.98	1.126	ทำน้อย

ปัจจัยด้านครูหรือผู้ดูแลเด็ก

การศึกษาปัจจัยด้านครูหรือผู้ดูแลเด็ก พบว่า เพศหญิง จำนวน 15 คน (ร้อยละ 100) อายุเฉลี่ย 43.60 ปี (SD=6.68) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ปริญญาตรี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 80.00) รายได้ของครูหรือผู้ดูแลเด็ก ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท/เดือน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 47.67)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามปัจจัยด้านครูหรือผู้ดูแลเด็ก (n=15)

ปัจจัยด้านครูหรือผู้ดูแลเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	0	0.00
หญิง	15	100.00
อายุ (Mean=43.60, SD =6.68)		
25-35 ปี	3	20.00
36-45 ปี	4	26.67
46-50 ปี	5	33.33
51 ขึ้นไป	3	20.00
ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา	1	6.67
ปริญญาตรี	12	80.00
สูงกว่าปริญญาตรี	2	13.33
รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง		
5,000-10,000 บาท	3	20.00
10,001-20,000 บาท	7	46.67
20,001-30,000 บาท	4	26.67
30,001-40,000 บาท	1	6.66

พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของครูหรือผู้ดูแลเด็ก

จากการศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของครูหรือผู้ดูแลเด็ก พบว่า ครูหรือผู้ดูแลเด็ก มีพฤติกรรมที่ทำบ่อยที่สุด ลำดับแรก คือ ให้เด็กวาดภาพพระบายสี ($\bar{X}$ =3.00, SD=0.00) และทำน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการให้เด็กได้ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ($\bar{X}$ =1.73, SD=0.466)

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของครูหรือผู้ดูแลเด็ก (n=15)

รายการ	Mean	SD	การแปลผล
1. ให้เด็กวาดภาพระบายสี	3.00	0.000	ทำบ่อย
2. ให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม รูปคน เป็นต้น	2.71	0.466	ทำบ่อย
3. ให้เด็กแยกรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม เป็นต้น	2.16	0.363	ทำน้อย
4. ส่งเสริมเด็กในการต่อภาพจิ๊กซออย่างง่าย ๆ เช่น รูปภาพคนสามส่วน รูปภาพทิวทัศน์ต่าง ๆ เป็นต้น	2.40	0.584	ทำน้อย
5. ส่งเสริมการให้เด็กได้ใช้กรรไกรตัดกระดาษ	1.73	0.466	ไม่ทำ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของกลุ่มตัวอย่าง

1. ปัจจัยด้านเด็ก วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโดยใช้สถิติ Chi-Square และสถิติถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย พบว่า การอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 และพบว่าเด็กที่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กสมวัยมากกว่ากลุ่มอื่น 1.079 เท่า (OR=1.079,95%CI=0.767-1.519)

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเด็กกับพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (n=180)

ปัจจัย	พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก				Chi-square	p-value	OR (95%CI)
	ผ่าน		ไม่ผ่าน				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เพศ							
ชาย	51	28.33	47	26.11	2.359	0.125	1.946 (0.820-4.616)
หญิง	52	28.89	30	16.67			
โรคประจำตัว							
ไม่มีโรคประจำตัว	9	5.00	8	4.45	1.41	0.708	1.226 (0.338-4.444)
มีโรคประจำตัว	94	52.22	69	38.33			
การอยู่อาศัย							
อยู่กับพ่อแม่	60	33.33	51	28.33	8.665	0.034*	1.079 (0.767-1.519)
อยู่กับพ่อ	7	3.89	0	0.00			
อยู่กับแม่	19	10.56	8	4.44			
ไม่ได้อยู่ร่วมกับพ่อแม่	17	9.45	18	10.00			

*p-value<0.05

2. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ใช้สถิติถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย พบว่า พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็กของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้เด็กวาดภาพระบายสี มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กล่าช้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 และพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองส่งเสริมให้วาดภาพระบายสี มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กสมวัยมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ส่งเสริมถึง 3.045 เท่า ($OR=3.045$, $95\%CI =1.438-6.447$)

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้ปกครองกับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กล่าช้า ($n=180$)

ปัจจัยด้านผู้ปกครอง	b	SE	Wald	p	OR (95%CI)
เพศ	-1.25	0.509	0.061	0.805	0.8820.325-2.391)
อายุ	-1.52	0.448	0.115	0.734	0.8590.375-2.066)
ระดับการศึกษา	-.234	0.251	0.869	0.351	0.792 (0.434-1.294)
รายได้ต่อเดือน	.112	0.179	0.390	0.532	1.119 (0.787-1.590)
พฤติกรรมกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็ก					
1. ให้เด็กวาดภาพระบายสี	1.113	0.383	8.460	0.004*	3.045 (1.438-6.447)
2. ให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม รูปคน เป็นต้น	-0.547	0.351	2.429	0.119	0.578 (0.291-1.151)
3. ให้เด็กแยกรูปทรงเลขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม เป็นต้น	268	0.373	0.515	0.473	1.307 (0.629-2.717)
4. ส่งเสริมเด็กในการต่อภาพจิกซอร์อย่าง ง่าย เช่น รูปภาพคนสามส่วน รูปภาพ ทิวทัศน์ต่างๆ เป็นต้น	-0.139	0.283	0.242	0.623	0.870 (0.500-1.514)
5. ส่งเสริมการให้เด็กได้ใช้กรรไกร ตัดกระดาษ	0.505	0.274	3.413	0.065	1.658 (0.970-2.833)
6. ฝึกระวัง และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยใช้สมุดสีชมพู (สมุดบันทึกสุขภาพ แม่และเด็ก)	105	0.242	0.188	0.665	1.110 (0.692-1.782)
7. ฝึกระวัง และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยใช้คู่มือเล่มสีขาว/สีเขียว (คู่มือเฝ้า ระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM/DAIM)	0.015	0.277	0.003	0.956	1.015 (0.591-1.746)

*p-value<0.05

3. ปัจจัยด้านครูผู้ดูแล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ใช้สถิติถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย พบว่า อายุของครูผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็ก พบว่า ให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม เครื่องหมาย

บวก สี่เหลี่ยม รูปคน เป็นต้น และให้เด็กแยกรูปทรงเลขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม เป็นต้น มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครู/ผู้ดูแลกับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า

ปัจจัยด้านครู/ผู้ดูแล	b	SE	Wald	p	OR (95%CI)
อายุ	-0.355	0.168	4.488	0.034*	0.701 (0.505-0.974)
ระดับการศึกษา	2.747	1.769	2.411	0.120	1.601 (0.475-2.066)
รายได้ต่อเดือน	1.083	0.563	3.705	0.054	2.953 (0.980-8.894)
พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก					
1. ให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม เครื่องหมายบวก สี่เหลี่ยม รูปคน เป็นต้น	-3.957	1.752	5.102	0.024*	0.190 (0.001-0.593)
2. ให้เด็กแยกรูปทรงเลขาคณิต เช่น รูป สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม เป็นต้น	5.259	2.260	5.416	0.020*	19.269 (2.293-36.955)
3. ส่งเสริมเด็กในการต่อภาพจิกซอร์อย่าง ง่าย เช่น รูปภาพคนสามส่วน รูปภาพ ทิวทัศน์ต่าง ๆ เป็นต้น	1.868	1.634	1.307	0.253	0.578 (0.263-1.551)
4. ส่งเสริมการให้เด็กได้ใช้กรรไกร ตัดกระดาษ	1.669	1.378	1.468	0.226	5.309 (0.357-79.010)

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในเด็กอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาครั้งนี้สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเด็ก พบว่าการอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผกาพันธุ์ เปี่ยมคล้า⁽⁸⁾ ศึกษาปัจจัยด้านมารดาและด้านเด็กที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าในเด็กปฐมวัยในอำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสงสัยล่าช้า ได้แก่ การให้นมบุตรใน 6 เดือนแรก อายุของเด็ก และภาวะศีรษะเล็ก แต่สอดคล้องกับแนวคิดของ Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory ที่กล่าวว่าพัฒนาการของเด็กเกิดจากหลายปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อกัน ตั้งแต่ครอบครัว วัฒนธรรมและสังคม การที่เด็กได้อยู่กับครอบครัวที่ส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การระบายสี ตัดกระดาษ หรือปั้นดินน้ำมัน จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาและฝึกฝนทักษะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นไปตามวัยได้ดี⁽⁹⁾ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Ludyanti et al.⁽¹⁰⁾ พบว่า ครอบครัวโดยเฉพาะมารดาสามารถจัดการและส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดีที่สุดของเด็กอายุ 3-4 ปี

2. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง พบว่า พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้เด็กวาดภาพระบายสี มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 สอดคล้องกับ สกาวรัตน์ เทพรักษ และคณะ⁽¹¹⁾ ศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสมวัยรวม 4 ด้าน แต่ไม่สอดคล้องกับ ลาวรรณ ศรีสูงเนิน และคณะ⁽¹²⁾ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กในทุกด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และความสัมพันธ์กับเด็ก และประดับ ศรีหมื่นไว และคณะ⁽¹³⁾ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ได้แก่ พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือ DSPM ของผู้ดูแลหลัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์⁽¹⁴⁾ ที่ระบุว่าการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมผ่านการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การหยิบจับ การวาดรูป และการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและสายตา

3. ปัจจัยด้านครูหรือผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาการเด็กเล็ก พบว่า อายุของครูผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของครูหรือผู้ดูแล เกี่ยวกับการให้เด็กวาดรูป เช่น วงกลม เครื่องหมายบวก สี่เหลี่ยม รูปคน เป็นต้น และให้เด็กแยกรูปทรงเลขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม เป็นต้น มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการล่าช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 สอดคล้องกับวรรณสิริรัตน์ นามเลิศ และจิตติรัตน์ นาศิริ⁽¹⁵⁾ ศึกษาบทบาทและศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และการรับรู้ความสามารถของตนเอง แต่ไม่สอดคล้องกับสิตา ฤทธิ์ธารธรรม และคณะ⁽¹⁶⁾ ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้า บทบาทของครูและศูนย์เด็กเล็กในการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ความสัมพันธ์ของผู้เลี้ยงดูกับเด็ก การดูแลเด็กให้ได้รับสิ่งที่ต้องการโดยเฉพาะอาหารอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางระบบประสาท (Neuromaturational Theory) ที่เน้นว่ากิจกรรมที่มีการกระตุ้นอย่างต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาความแข็งแรงและความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ⁽¹⁷⁾ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กวาดรูป ใช้กรรไกร และแปรงฟันด้วยตนเอง จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านนี้ที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) ของ Dewey ที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นกิจวัตรในการดูแลเด็กปฐมวัย⁽¹⁸⁾

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมหรือหลักสูตรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กให้เป็นไปตามวัยในเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. การออกแบบโปรแกรมโดยใช้โมเดลของ Pender's Health Promotion Model เพื่อวิเคราะห์บทบาทของพ่อแม่และครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้คู่มือ DSPM ในการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการให้เป็นไปตามวัยในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ศึกษาบทบาทของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ศึกษาเกี่ยวกับผลของโปรแกรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็กในเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในช่วงวัยนี้ให้สมวัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

1. กลุ่มมารดาและเด็กปฐมวัย สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย. วิเคราะห์สถานการณ์งานพัฒนาการเด็กปฐมวัย [อินเทอร์เน็ต]. 2567. [เข้าถึงเมื่อ 2568 ม.ค. 26]. เข้าถึงได้จาก: <https://shorturl.asia/rfe1C>
2. กรมกิจการเด็กและเยาวชน. Dashboard รายงานผลการประเมินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน; 2567 [เข้าถึงเมื่อ 2568 ม.ค. 20]. เข้าถึงได้จาก: https://datacatalog.dcy.go.th/dataset/dash-stat_01
3. สิริรัตน์ จัตกุล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าของเด็กปฐมวัยในคลินิกสุขภาพเด็กดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น. วารสารศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น. 2564;13(2):87-102.
4. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามบริบทไทย: แนวทางการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะทางสมอง EF (Executive Function) [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด. 2565. [เข้าถึงเมื่อ 2568 ม.ค. 26]. เข้าถึงได้ จาก: <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1969-file.pdf>
5. ชูสิทธิ์ ดำนุทธศิลป์. แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเตอร์และการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพทางโรงพยาบาล. วารสารพยาบาลสงขลาครินทร์. 2561;38(2):132-41.
6. Thorndike RL. Stability of factor loadings. Personality and Individual Differences. 1987;8(4):585-586.
7. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลคุ้มครองการส่งเสริมสุขภาพผ่านศึก; 2566.
8. ผกาพันธุ์ เปี่ยมคล้า. ปัจจัยด้านมารดาและด้านเด็กที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าในเด็กปฐมวัยในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. วารสารโรงพยาบาลสิงห์บุรี. 2567;32(3):1-15.
9. Bronfenbrenner U. Developmental research and public policy. Res Publ Assoc Res Nerv Ment Dis. 1973;51:352-80.

10. Ludyanti L, Hayati F, Fuadah DZ. The Family Support in Strengthening Fine Motor Ability for Children 3-4 Years Old. J App Nurs n Health [Internet]. 2023; 5(2):182-90.
11. สกาวรัตน์ เทพรักษ, ภัสสร มุกดาเกษม, จรรยา สีนุช, จารุณี จตุพรเพิ่ม. การศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและการพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตสาธารณสุขที่ 4 และ 5. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2560;11(25):21-42.
12. ลาวรรณ ศรีสูงเนิน, พิสิษฐ์ ศิริรักษ์, ครินทร์ ตั้งอำพรทิพย์, จิตเกษม ทองนาถ, เหมวรรณ แดงอ่อน, ประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล และคณะ. ผลของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2568;19(1):231-44.
13. ประดับ ศรีหมื่นไวย, ชัชฎา ประจตุทะเก, อัญชลี ภูมิจันทิก. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการของเด็ก เขตสุขภาพที่ 9 พ.ศ. 2564. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2567;18(2):635-50.
14. Piaget J, Gruber HE, Jacques J. The Essential Piaget. New York: Basic Books; 1977.
15. วรณลิรัตน์ งามเลิศ, อติรัตน์ ราศิริ. บทบาทและศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา. 2567;4(3):1-19.
16. สิตา ฤทธิธรรม ยุทธนา ศิลปรัสมิ, วิณา อติประเสริฐ, เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้า บทบาทของครูและศูนย์เด็กเล็กในการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในจังหวัดนครราชสีมา. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ ครั้งที่ 5; 3-5 กุมภาพันธ์ 2563; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย; 2563
17. Gesell A, Amatruda CS. The Embryology of Behavior: The beginnings of the human mind. New York: Harper; 1945.
18. Dewey J. Experience and Education. Riverside: Free Press; 2007.